

Förordning om användning av främmande arter i vattenbruk

Jordbruksdepartementet

2006-06-15

Dokumentbeteckning

8296/06 PECHE 101 ENV 226, KOM (2006) 154 slutlig

Förslag till rådets förordning om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk

Sammanfattning

I Europa används lokalt främmande arter i vattenbruket. Det finns ekonomiska skäl för att ge näringen ökade möjligheter att använda nya arter. För att förebygga skadliga effekter på befintliga arter, ekosystem och den biologiska mångfalden har kommissionen föreslagit en förordning med ett nytt tillståndssystem som ska reglera introduktioner av främmande arter. Sverige stödjer förslaget.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Vattenbruket är en växande näring med goda framtidsutsikter. För att utveckla näringen och svara mot framtida behov förs en diskussion inom EU om att öka antalet arter som odlas. Vattenbruket har gjort ekonomiska vinster genom att introducera för Europa nya arter och stammar, t.ex. regnbåge, japanska jätteostron och karp; sedan slutet av 1800-talet har 69 arter införts till Europas vatten. Det är därför troligt att vattenbruksnäringen kommer att föreslå ytterligare nyintroduktioner. Samtidigt finns det många miljöaspekter

att ta hänsyn till. Främmande arter har utpekats som en av de främsta orsakerna till förlust av biologisk mångfald och förändringar av ekosystem. Nya arter har ofta konkurrerat ut befintliga arter. Dessutom kan de sprida parasiter och sjukdomar.

Syftet med förordningen är att bidra till en hållbar utveckling av näringen genom att fastställa en ram för respektive medlemsstat för vattenbrukets hantering av främmande arter, i syfte att bedöma och minimera dessa arters eventuella påverkan på vattenmiljön. De ska noteras att begreppet vattenbruk omfattar här odling av vattenlevande organismer inom ett avgränsat område i kontrollerade miljöer samt även verksamheter som bottenodling av musslor, yngelutsättning och put-and-take-fiske (utsättning av fisk för att tillgodose fiskeintressen) där vattenbruksmetoder utgör grunden för verksamheten.

Enligt den föreslagna förordningen ska medlemsstaterna se till att alla lämpliga åtgärder vidtas för att undvika negativ påverkan på biologisk mångfald, befintliga livsmiljöer (habitat) samt ekosystemfunktioner. Vidare föreslås att medlemsstaterna själva ska utse en myndighet som ska utöva tillsyn med stöd av en rådgivande kommitté. Den som avser att nyintroducera vattenlevande arter ska ansöka om tillstånd hos myndigheten. Förflyttningen kan föregås av karantän. Om det är en icke-rutinmässig förflyttning ska en miljöriskbedömning genomföras. Hänsyn måste tas till eventuell påverkan på grannländers ekologi. Om det finns en risk för att andra medlemsstater kan bli påverkade ska de och kommissionen underrättas.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Enligt Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2001:3) får inte för landet främmande arter eller stammar användas inom vattenbruket. Med den föreslagna förordningen införs ett nytt regelverk med nya rutiner. Förordningen gör det möjligt att använda nya arter och stammar. Som ovan nämnt skulle detta ske med tillståndsprövning av behörig myndighet, som för Sveriges del skulle vara Fiskeriverket, understödd av en rådgivande sakkunnig kommitté (se 2.1).

En tillämplig rättsakt på detta område i gemenskapslagstiftningen är rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Den ålägger medlemsstaterna att säkerställa att avsiktligt införande i naturen av arter som inte är inhemska på deras territorium regleras på så sätt att varken livsmiljöerna i sitt naturliga

utbredningsområde eller inhemska vilda djur och växter tar skada och, om de anser det nödvändigt, förbjuda detta införande. Annan tillämpbar gemenskapslagstiftning är: rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, rådets direktiv 91/67/EEG av den 28 januari 1991 om djurhälsovillkor för utsläppande på marknaden av djur och produkter från vattenbruk samt rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättandet av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

1.3 Budgetära konsekvenser

Medlemsstaterna bestämmer vem som betalar vad gäller kostnader för tillståndsprövning, etablering etc. Emellertid förväntas företagarna själva stå för omkostnaderna. Det står vattenbruksföretagen fritt att organisera sig gemensamt för att dela på utgifterna.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer förslaget. I Sverige är det inte tillåtet att odla, utplantera eller flytta fisk av främmande art eller stam därför anses det viktigt med ett gemensamt regleringssystem inom EU. Förslaget gör det möjligt att ge tillstånd för odling av främmande arter i slutna system under särskilda villkor. Sverige poängterar att det är viktigt att det framgår tydligt att även främmande fiskstammar och hybrider (blandning av stammar eller arter) omfattas av förslaget.

Sverige har rutiner för hur främmande arter hanteras. Odling av främmande arter i slutna system kräver tillstånd av länsstyrelsen. Frågor om dispens för öppna odlingssystem eller utsättning av främmande arter eller stammar prövas dock av Fiskeriverket efter hörande av länsstyrelsen. En rådgivande kommitté som föreslås för prövning av sådana frågor är inte nödvändig eftersom kompetenta myndigheter på området redan finns i Sverige; att tillsätta en speciell kommitté för ändamålet skulle dessutom innebära onödiga kostnader.

Vid en första genomläsning av förslaget vid rådsarbetsgruppen för intern fiskeripolitik den 26 april 2006 förhöll sig medlemsstaterna generellt positiva. Det diskuterades om främmande arter som introducerats tidigare ska ingå i förordningen. (t.ex. regnbåge och karp). Några medlemsstater hade åsikter om transporter och beslutstid för tillstånd. Det uttrycktes oro över administrations- och kostnadsaspekten.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

EU:s institutioner har ännu ej yttrat sig. Bestämmelserna i detta förslag har kommit till efter ett samråd bestående av ca 50 experter bl.a. från medlemsländerna, EES-EFTA, ICES, EIFAC och NASCO samt experter från den privata sektorn.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remisstiden sträcker sig till den 29 juni 2006.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det finska ordförandeskapet planerar att ha frågan uppe för antagande vid ministerrådet i november (20-21 november).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 37 i EG-fördraget. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet efter hörande av Europaparlamentet.

